

ЕКОНОМІЧНІ ТА ВІЙСЬКОВІ ВТРАТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ У ВІЙНІ ПРОТИ УКРАЇНИ

В.О. Паливода, головний консультант відділу нових викликів
центру зовнішньополітичних досліджень НІСД

Зарубіжні аналітичні центри уважно відслідковують та аналізують ситуацію навколо вторгнення Росії в Україну, досліджуючи різні її аспекти.

Так, Польський економічний інститут (далі – ПЕІ) підготував доповідь для уряду, в якій оцінюється поточний баланс економічних та військових втрат Російської Федерації через війну з Україною за останні два тижні.

ПЕІ – державний аналітичний центр, створений у вересні 2018 р. в результаті реорганізації Національного науково-дослідного інституту ринку, споживання та економічних досліджень (історія цього НДІ сягає 1928 р.). Установа, яка діє під наглядом Канцелярії Голови Ради міністрів РП, надає аналітичні документи, необхідні для реалізації Стратегії відповідального розвитку (так званий План Моравецького) та популяризації польських наукових досліджень у галузі економічних та соціальних наук у країні та за кордоном.

За оцінками аналітиків ПЕІ, згаданий баланс втрат Росії від знищеної бойової техніки, блокування експорту та втрат у валовому внутрішньому продукті (далі – ВВП) становить приблизно 15 млрд доларів США. Крім того, з Лондонської фондової біржі були вилучені акції російських компаній на загальну суму 334 млрд доларів, а Центральний банк РФ втратив доступ до резервів на суму понад 345 млрд доларів.

Згідно з прогнозами, щорічні втрати російської економіки на кінець 2022 р. перевищать щонайменше 250 млрд доларів. Санкції та економічна криза призведуть до економічного спаду в Росії до 20%. Подібна рецесія для Білорусі буде означати зниження ВВП на додаткові 10 млрд доларів. Всього за кілька днів Росія майже повністю втратила довіру інвесторів, і ця ізоляція російського ринку може зберігатися протягом десятиліть після закінчення війни. Світові кредитні рейтингові агентства встановлюють для РФ «сміттєві»¹ рейтинги і все частіше вказують на ризик банкрутства цієї країни у найближчі тижні.

За словами директора ПЕІ Пьотра Арака, наразі довіра до України оцінюється вище, ніж до Росії.

¹ Термін (англ. junk bonds), яким на професійному жаргоні визначається ненадійність облігацій.

Протягом 2022 р., як вважають у ПЕІ, Росія втратить 110-120 млрд доларів від експортних доходів. Це понад 30% від загального обсягу експорту. У 2020 р. РФ експортувала 52% своїх продуктів і послуг до Європи і ще 4,5% до країн Північної Америки. Обидва континенти також були основними одержувачами енергоресурсів і металів, на які припадає близько 65% російського експорту.

Існуючі заборони на імпорт нафти та газу скоротять економіку Росії на 8 млрд доларів. США, Велика Британія та Канада заборонили закупівлю обох видів сировини – цей крок уже коштує РФ 5,6 млрд доларів. Європейський Союз оголосив про план скорочення імпорту російського газу на 2/3, що призведе до зменшення доходів Росії додатково на 2,4 млрд доларів. Повна заборона на імпорт енергоресурсів до країн Європейського Союзу буде найсуворішою санкцією для Росії. Це збільшить її втрати майже на 52 млрд доларів. За нинішнього стану санкцій РФ продовжує отримувати значні вигоди від торгівлі нафтою і газом. Розширення санкцій може позбавити режим В. Путіна доходів від понад 50 % російського експорту.

Аналітики макроекономічної групи ПЕІ стверджують, що одним із наслідків введених санкцій є втрата довіри до російського капіталу та припинення бізнес-проектів з представниками компаній з цієї країни. Це демонструє лістинг² російських компаній на Лондонській фондовій біржі, капітал яких за кілька днів знизився на 334 млрд доларів. За два тижні вартість акцій таких компаній, як «Новолипецкая сталь», «Новатэк» і «ФосАгро», впала більш ніж на 99 %. По суті торгівля ними повністю припинена. Європейський центральний банк вказав, що «Sperbank AG» (європейське відділення найбільшого російського комерційного банку) вже на межі банкрутства. Московська біржа була закрита, тому подібних падінь вона не зазнала. Про загальний розпродаж російських активів, серед іншого, оголосив «British Petroleum» (25 млрд доларів) і «Norges Bank Investment Management» (2,8 млрд доларів).

Росія також зазнала значних військових втрат. Станом на 10 березня 2022 р. вартість документально підтверджених втрат російської військової техніки склала приблизно 2,6 млрд доларів. Це понад 1000 одиниць важкої техніки, зокрема, 156 танків, 635 бойових машин піхоти, 12 літаків та 11 вертольотів. Ця сума не включає витрат на піхотну амуніцію, матеріально-технічне забезпечення та обслуговування, а також на підготовку військовослужбовців.

У ПЕІ втрати російської армії підраховували за даними спеціалізованого сайту <https://www.oryxspioenkor.com/>, при цьому наголосивши, що українська влада оцінює, що ці втрати можуть бути вдвічі більшими.

² Лістинг – допуск цінних паперів до торгів на фондовій біржі або позабіржовій торговельній системі і здійснення попереднього і наступного контролю за відповідністю цінних паперів та їхніх емітентів умовам та вимогам, встановленим у правилах біржі або іншого організатора торгівлі.